

Biografie Fra Bartolommeo

- 1473 Geboorte Bartolommeo Domenico del Fattorino. Hij wordt geboren met een tweelingbroer die kort na de geboorte sterft. Zijn vader Paolo is een muilberdrijver met een huis en een lapje grond vlakbij de Porta di San Pier Gattolino, nu bekend als de Porta Romana. Bartolommeo krijgt de Toscaanse roepnaam Baccio (Bartje) met toevoeging van 'della Porta' (van de Poort).
- 1483/1484 Bartolommeo (Baccio) wordt leerling in het schildersatelier van de Florentijnse schilder Cosimo Rosselli. De opleiding duurde meestal 6 tot 8 jaar.
- Ca. 1490 Bartolommeo begint een eigen schildersatelier, samen met zijn studievriend Mariotto Albertinelli.
- 1494-1512 Verbanning van de Piero de' Medici en zijn familie uit Florence. Florence is in deze periode een republiek, tot de terugkeer van de Medici in 1512.
- 1497 /1498 Verbranding van liedboeken, muziekinstrumenten, voorstellingen van naakte figuren en andere 'ijdelheden' onder leiding van de boeteprediker Fra Girolamo Savonarola (1452-1498), sinds 1491 prior van het dominicaner klooster van San Marco.
- 1498 Fra Girolamo Savonarola wordt als ketter veroordeeld en op de Piazza della Signoria publiekelijk opgehangen en verbrand.
- 1498/1500 Bartolommeo schildert het beroemde portret van Savonarola, onderdeel van de tentoonstelling.
- 1499 Hij krijgt de belangrijke opdracht voor het schilderen van een fresco met het *Laatste Oordeel* voor het kerkhof van de Santa Maria Nuova in Florence.
- 26 juli 1500 Bartolommeo treedt toe tot de orde der Dominicanen in Prato (vlakbij Florence). Van dan af heet hij officieel Fra Bartolommeo, zijn ordenaam. Albertinelli schildert het Laatste Oordeel af (voltooid in 1501).
- 1500-1504 Fra Bartolommeo verblijft in het klooster in Prato, doet in 1504 zijn eeuwige geloftes en heeft waarschijnlijk niet geschilderd in deze periode, maar wel getekend, met name landschappen.
- 1504 Fra Bartolommeo gaat weer schilderen en geeft leiding aan het schildersatelier in het klooster van San Marco in Florence.
- 1504 Fra Bartolommeo leert Rafaël kennen en de schilders raken bevriend.
- 1504-1507 Hij schildert verschillende werken, waaronder twee kleinere die direct naar het Franse hof worden verzonden: de *Noli me tangere* en *De geboorte van Christus*.
- 1506 en 1508 Vertrek van Leonardo da Vinci uit Florence naar Milaan.
- 1508 Vertrek van Michelangelo en Rafaël uit Florence naar Rome.
- 1508 In het voorjaar maakt hij een korte reis naar Murano en Venetië en wordt sterk beïnvloed door altaarstukken van Giovanni Bellini.
- 1509 Fra Bartolommeo schildert onder andere de *Padre Eterno* en de *Madonna del Santuario*, waarin de Venetiaanse invloeden zichtbaar zijn.
- 1510 Fra Bartolommeo krijgt van de regering de officiële opdracht voor het schilderen van de *Pala della Signoria*, een zeer groot altaarstuk voor de grote raadszaal in het Palazzo della Signoria (Palazzo Vecchio).
- 1512 Terugkeer van de Medici, einde van de Florentijnse republiek.
- 1513-14 Van najaar tot voorjaar verblijft Fra Bartolommeo in een dominicaner klooster in Rome en schildert daar twee grote schilderijen van de apostelen Petrus en Paulus (nu in de slaapkamer van de paus). Hij keert terug naar Florence vanwege gezondheidsproblemen (heeft waarschijnlijk malaria opgelopen).
- 1514-1516 Fra Bartolommeo schildert enkele belangrijke werken, waaronder de *Menswording van Christus*, de *Madonna della Misericordia* en de decoratie van de *Cappella Billi* in Santissima Annunziata.
- 1515 Fra Bartolommeo wordt door koning François I uitgenodigd om aan het Franse hof te komen schilderen; het komt er niet van.

- 1517 Fra Bartolommeo sterft op 44 jarige leeftijd. Van de boedel van zijn werkplaats wordt een inventaris gemaakt, tevens een lijst van wat daarvan aan zijn leerling Fra Paolino da Pistoia wordt overgedragen, waaronder veel tekeningen en een levensgrote ledenpop.
- 1550/68 Giorgio Vasari neemt een uitvoerige biografie van Fra Bartolommeo op in zijn reeks levensbeschrijvingen van de belangrijkste Italiaanse kunstenaars van zijn tijd (de beroemde Vite, of Levens). Daarin vermeldt hij dat veel tekeningen van Fra Bartolommeo in het nonnenklooster van Santa catharina van Siena (aan et San Marcoplein) worden bewaard.
- 1729 Vijfhonderd tekeningen op vierhonderd papierbladen worden gemonteerd in twee grote pronkalbums, samengesteld door de Florentijnse verzamelaar Francesco Maria Niccolò Gabburri (1676-1742), die ze in 1722 heeft aangekocht van het nonnenklooster.
- 1840 De twee albums komen in bezit van Koning Willem II in Den Haag en worden bewaard in Paleis Kneuterdijk.
- 1849 Na de dood van Willem II komen de albums in het bezit van diens jongste dochter prinses Sophie, groothertogin van Saxon-Weimar-Eisenach.
- 1923 Albums worden aangekocht uit de groothertogelijke collectie door de Haarlemse verzamelaar Franz Koenigs.
- 1935 De albums komen naar Rotterdam als onderdeel van de Koenigs Collectie, in bruikleen.
- 1940 De albums komen in het bezit van Museum Boijmans Van Beuningen, als onderdeel van de Koenigs Collectie, die is aangekocht en daarna aan de museumstichting geschonken door havenbaron D.G. van Beuningen.
- 1988/1990 De 400 bladen worden uit de albums verwijderd en elk apart in een passepartout gemonteerd, om redenen van conservering, met als bijkomend voordeel dat de 500 tekeningen nu individueel kunnen worden tentoongesteld.

Meester van de Hoogrenaissance

Fra Bartolommeo is een exponent van de monumentale eindfase van de renaissance, die wordt aangeduid als de Hoogrenaissance (circa 1500-1520). Zijn werk wordt gekenmerkt door eenvoudige, uitgebalanceerde composities met massieve, sculpturale figuren in zware gewaden, in waardige houdingen en een harmonieuze rust. De figuren krijgen volume en tastbaarheid door sterke licht-donker contrasten, die Fra Bartolommeo in zijn talloze voortekeningen tot in detail voorbereidde. Zijn schilderijen van na 1508 worden bovendien gekenmerkt door het heldere kleurgebruik en de serene sfeer van de Venetiaanse schilderkunst, die hij had bewonderd tijdens een kort bezoek aan Venetië. Daar nam hij bovendien van Giovanni Bellini's altaarstukken het compositieschema van de 'sacra conversazione' over – een getroude Maria met Christuskind omringd door heiligen in een hemels samenzijn. Fra Bartolommeo was ook een begenadigd tekenaar van landschappen, waarvan hij enkele in de achtergrond van zijn schilderijen verwerkte.